

Een Veilige Kerk

Een veilige kerk is een geloofsgemeenschap waarvan de leden elkaar en haar gasten met respect behandelen, ongeacht verschil in beleving en geaardheid. Dat betekent onder andere dat niemand misbruik mag maken van zijn of haar positie en dat onder verantwoording van de kerkenraad preventief en waar nodig corrigerend gehandeld wordt. Mocht er onverhoopt sprake zijn van grensoverschrijdend gedrag, dan is er ruimte voor vertrouwelijke opvang en begeleiding, inclusief nazorg, van slachtoffers. Uiteindelijk zijn we als gemeenteleden allen verantwoordelijk voor elkaar.

Dit alles vanuit de overtuiging dat we onvoorwaardelijk worden bemind en hoe wij leven een antwoord is op God. De basis voor het beleid is bewustwording binnen de gemeente.

Onze gedragscode

Gedragscode voor vrijwilligers in het kader van werken aan een veilige gemeente

Vastgesteld op 23 mei 2025 door de Werkgemeenschap van de Ring Oost-Groningen van de Classis Groningen-Drenthe m.b.t. samenwerking vertrouwenspersonen en bij ondertekening geaccordeerd door de deelnemende gemeente(n).

De Protestantse Kerk in Nederland wil een veilige kerk zijn, een plaats waar mensen in vrijheid en vertrouwen samenkomen om hun geloof gestalte te geven. Als deelnemende gemeente in de ring Oost-Groningen van de Classis Groningen-Drenthe aan de samenwerking vertrouwenspersonen, onderschrijven wij dit en daarom gebruiken wij onderstaande gedragscode voor vrijwilligers.

Voor een veilige gemeente zijn we samen verantwoordelijk. Met elkaar spreken we daarom deze gedragscode af. Voor iedereen binnen en buiten onze eigen gemeenschap zijn we hierop aanspreekbaar.

Deze gedragscode is opgesteld ter bescherming van alle leden van de kerk en dus ook ter bescherming van de vrijwilligers zelf.

Deze gedragscode geldt voor alle vrijwilligers op elk terrein van het kerkenwerk.

Deze gedragscode wordt bij de benoeming of aanstelling aan de vrijwilliger overhandigd en met haar/hem besproken. De vrijwilliger wordt tevens geïnformeerd over het beleid veilige gemeente.

De vrijwilliger verklaart zich door de acceptatie van de taak c.q. functie akkoord met de inhoud van de gedragscode vrijwilligers en het beleid veilige gemeente.¹

1. Veilige omgeving

We werken samen aan een omgeving en een sfeer waarbinnen iedereen zich veilig en gerespecteerd voelt en vrijuit het geloof kan beleven.

¹ De gedragscode vrijwilligers hoeft niet te worden ondertekend. Het is belangrijk om de gedragscode en het beleid met elkaar te (blijven) bespreken om zo te werken aan bewustwording.

2. Respect

We respecteren elkaar en anderen. We benaderen de ander niet op een manier die haar of hem in waardigheid en integriteit aantast. Dit geldt in het bijzonder voor minderjarigen en andere kwetsbaren. Extra zorgvuldig zijn we bij pastorale en diaconale contacten, omdat we weten dat machtsverschillen hier een rol kunnen spelen.

3. Geheimhouding

We gaan zorgvuldig om met vertrouwelijke (waaronder persoonlijke) informatie of gegevens van anderen, waaronder alles waarop onze geheimhoudingsplicht betrekking heeft.

4. Persoonlijke integriteit

We respecteren de rechten van de ander. We berokkenen de ander geen schade. We gebruiken geen fysiek of mentaal geweld.

5. Lichamelijke integriteit

We respecteren elkaars lichamelijke integriteit. We zijn terughoudend in fysiek contact.

6. Privacy

We respecteren de privacy van de ander.

7. Taalgebruik

Ons taalgebruik is respectvol. We stellen geen ongepaste vragen en maken geen ongewenste (seksueel getinte) opmerkingen over het persoonlijk leven of uiterlijk van de ander.

We praten met respect over de ander, ook via de sociale media. Ook wanneer de ander niet aanwezig is. We roddelen niet en maken geen beschadigende grappen of opmerkingen over anderen.

8. Financiële belangen

We vermijden elke vorm van belangenverstrengeling, in het bijzonder op financieel terrein. Met giften gaan we zorgvuldig om, zowel bij het aannemen als bij het doorgeven.

9. Seksueel misbruik

We volgen in geval van (seksueel) misbruik door vrijwilligers of beroepskrachten, of bij vermoedens daarvan, het *Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties*. Onder seksueel misbruik wordt verstaan: iedere vorm van grensoverschrijdend gedrag, misbruik van macht of vertrouwen, waarbij een machtsverschil of een afhankelijkheidsrelatie bestaat tussen de benadeelde en de beschuldigde, waarbij de beschuldigde een vrijwilliger of beroepskracht binnen de Protestantse Kerk in Nederland is. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen een vrijwilliger en een minderjarige zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.²

10. Een cultuur van openheid

We zetten ons in om samen te werken aan een cultuur van openheid. Dat draagt bij aan de gemeente als een veilige omgeving. We zijn alert en spreken elkaar aan wanneer we signalen opvangen of situaties van ongewenst gedrag meemaken.

Wanneer we aarzelen over de aanvaardbaarheid van gedrag van onszelf of een ander, kunnen we contact zoeken met een van de vertrouwenspersonen, waarvan de contactgegevens vermeld staan op de websites, in de kerkbladen of in het jaarboekje van de deelnemende gemeenten.

² De definitie van misbruik van een pastorale relatie of gezagsrelatie staat beschreven in Generale Regeling 11. Kerkelijke rechtspraak, artikel 17 lid 1 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland.

Ons aannamebeleid

Voor een veilige gemeente is het belangrijk om af te spreken welk gedrag je verwacht van beroepskrachten³ en vrijwilligers in de kerkelijke gemeente. Deze zorgvuldige selectie omgangsregels zijn vastgelegd in een zogeheten gedragscode. Dit vraagt om een zorgvuldig aanstellingsbeleid van vrijwilligers en om hun geschiktheid periodiek vast te stellen.

Alle beroepskrachten en kerkelijke vrijwilligers die in hun functie werken met kwetsbare personen, zoals kinderen, jongeren en volwassenen in een afhankelijkheidsrelatie, worden bij de start van hun werk door de kerkenraad gevraagd kennis te nemen van deze gedragscode en de omgangsregels na te leven.

De omgangsregels zijn gericht op respect voor elkaar, integriteit, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid. De gedragscode wil een hulpmiddel zijn om ongewenst gedrag van kerkelijke vrijwilligers en beroepskrachten te voorkomen, te signaleren en bespreekbaar te maken.

Wij zijn als gemeente dankbaar dat er gemeenteleden zijn die zich als vrijwilliger in willen zetten voor al het werk in onze gemeente. Voor al het vrijwilligerswerk geldt dat de gedragscode onverkort van toepassing is, voor iedereen en zonder uitzondering. Voor bepaalde taken, waarbij er gewerkt wordt met minderjarigen of kwetsbare mensen in de gemeente, gelden aanvullende selectiecriteria. Deze vrijwilligers kunnen pas worden ingezet na een gesprek met betrokken vrijwilliger en een afvaardiging (veelal uit het moderamen) van de kerkenraad. De afvaardiging geeft de kerkenraad een terugkoppeling en een advies om al dan niet over te gaan tot aanstelling van deze vrijwilliger. De kerkenraad stemt daarna in met de aanstelling en goedkeuring van de kerkenraad en na het verkrijgen van een VOG.

Naast de gedragscode dienen de hieronder genoemde personen een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) te overhandigen. Het betreft de volgende vrijwilligers:

- Leiding Kinderoppas
- Leiding tienerclub
- Leiding catechese
- Kerkenraad⁴
- Vrijwilliger kerkelijk bureau⁵

Daarnaast kan de kerkenraad bepalen dat andere vrijwilligers die structureel werken met kwetsbare personen in een afhankelijkheidsrelatie ook wordt gevraagd een VOG te overhandigen.

Meer informatie over het selectiebeleid vrijwilligers is te vinden op de website van de Protestantse Kerk in Nederland (<https://protestantsekerk.nl/veilige-gemeente/selecteren-van-vrijwilligers>)

³ Voor predikanten en kerkelijk werkers is een door de synode vastgestelde gedragscode, deze geldt al voor hen.

⁴ De diakenen en ouderling-kerkrentmeesters ondersteunen de pastorale ouderlingen bij het brengen van de huisbezoeken of zijn actief in het jeugd- en gemeentewerk. Daarom dient de voltallige kerkenraad in bezit te zijn van een VOG.

⁵ De vrijwilliger van het kerkelijk bureau is door de kerkenraad gemachtigd voor het aanvragen van de VOG voor vrijwilligers en dient daarom ook zelf in het bezit te zijn van een VOG.

Onze vertrouwenspersonen

In opdracht van de kerkenraden van de deelnemende gemeenten zijn door de Werkgemeenschap Oost-Groningen twee vertrouwenspersonen aangesteld. Er is hierbij bewust gekozen voor een vrouw en een man.

De contactgegevens van deze vertrouwenspersonen staan vermeldt in het kerkblad en zijn op te vragen via de scriba.

Een vertrouwenspersoon heeft als belangrijkste taken:

- Preventie: In afstemming met de Werkgemeenschap (of de Klankbordgroep Vertrouwenspersoon vanuit de Werkgemeenschap) het opstellen en uitvoeren van een preventief actieplan.
- Opvang en begeleiding: Eerste aanspreekpunt voor mensen uit de gemeente die iets willen melden of zich zorgen maken over ongewenste omgang, grensoverschrijdend gedrag of seksueel misbruik. De vertrouwenspersoon is verplicht tot geheimhouding van de in vertrouwen verstrekte informatie.
- Adviseren: Na het eerste contact wordt de aard, ernst en omvang van de klacht met melder besproken en wordt er geadviseerd over een eventueel vervolgtraject.
- Signaleren: De vertrouwenspersoon geeft (in overleg met de Klankbordgroep Vertrouwenspersoon vanuit de Werkgemeenschap) gevraagd en ongevraagd advies aan de betreffende kerkenraad rondom het thema Veilige Kerk, met inachtneming van vertrouwelijkheid en de belofte van geheimhouding.

De vertrouwenspersonen zijn vindbaar voor de gemeenteleden, laagdrempelig te benaderen en functioneren als 'ambassadeur' voor veilige gemeente en veilig jeugdwerk.